

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zachy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Emlébeszéd Erzsébet királynéről.

Mondotta a főreáliskola ünnepélyén CSÜSÉ ISTVÁN hitanár.

Tekintetes Tanári kar!
Kedves ifjak!

Egy szó nyíllott a hazán keresztül, egy röpke szóban annyi fájdalom! Érezük, amint e föld szive rezdül s átvonaglik róna, völgy, halom! Hét évvel ezelőtt volt, szeptember havában. Még nyíltak a völgyben az őszi virágok, még zöldelt a nyárfa az ablak előtt, mikor egy rémséges hír jött messze földről, nyugat felől, a Mont-Blanc tövéből, mely mint a télnek fagyos lehellete elhervasztotta örömlünk virágait, elcsendült a zene és vigáság, „oda lett szívünk öröme, leesett fejünk koronája“: meghalt a magyarok királynéja! Mintha a magyar égboltot nagy fekete fátyol borította volna el; a nap ugyan tovább is ragyogott az égen, de mi úgy éreztük, mintha napfogyatkozás volna, — úgy éreztük, mint mikor meghal az édes anyánk, minden olyan különös, homályos... úgy is volt: meghalt a nemzet édesanyja. Ti akkor még kicsinyek voltatok: a legnagyobb is alig több tíz évesnél. Hallottátok a dolgot, de nem sokat értettetek. De a nagyok, akik akkor olyan nagyon szomorúak voltak, azt akarták, hogy egykor majd ti is érezzétek legalább egy részét az ő tenger bánatuknak. És jól tették, hogy így akarták. Méltányos dolog, hogy az ifju nemzedék, csak a haza földjének, ezen utcáknak, e házaknak legyen örököse, hanem az elődök megszentelt fájdalma is, mint lelküknek egy darabja, szálljon szent örökségként apáról fiúra, nemzedékről-nemzedékre. Mikor tehát úgy behorult a magyar égbolt, akkor megfogadták, hogy ezentul minden évben nagy lelki-zarándoklatot rendeznek a magyar ifjúsággal a bécsi ka-

pucinusok templomának kriptájába egy érkezőporsóhoz s minden évben elmondják majd az ifjaknak, hogy ki az, aki abban a koporsóban porlad? Ime ma is nagy bucsujárás van: egy nemzet ifjúságának beláthatatlan sora zárandokol oda — annyi ezer magyar ifju romlatlan lelkének tiszta gondolatai, mint valami mérhetetlen raj, szállnak ott a koporsó körül.

De egy különös dolog kelti fel figyelmünket. Erzsébet királynét szeptember 10-én gyilkolták meg, s mi mégis sz. Erzsébet napján tartjuk éventint ezt a nagy nemzeti zárandoklatot. Mit akartak ezzel, mikor így rendelték el? Sz. Erzsébet napja Árpád királyi törzse egyik legszebb virágának, a későbbi thüringiai Erzsébetnek ünnepe, kinek kötényében a szegények kenyere rózsákká változott, aki énekelve halt meg s halálakor — mint a legenda mondja Marburg vidékének énekes madarai összejöttek, hogy legszebb daluk kísérsje e szepletelen lelket Isten trónjához. Ugy látom, azt akarták, hogy a mi Erzsébet királynék emlékezete e virágos keretbe, sz. Erzsébet napjának aranyos fűnyébe legyen állítva; azt akarták, hogy a reá való emlékezés — kor ne a gyász és enyészet hulló szárnya érintse a lelket, hanem színes, meleg, verőfényes legyen a megemlékezés, aminő általában a kedves árpád-házi sz. Erzsébet napjának hangulata. Ezért én sem fogok előtetek annak a borzasztó szept. 10-ének véres eseményéről szólni, hanem beszéllek nektek Erzsébet királyné lelkének szépségéről. Ha rá gondolkodom erre a lélekre, mintha a múlt évek ködén át sugárözön ömlenék felém: mennyi ragyogó fény sugar: mennyi jószág, mennyi könyörület, milyen leereszkedés, mily tettetés nélküli egyszerűség és mily odaadó, hűség, résztvevő szeretet nemzetünkhoz, hazánkhoz!

Felfogom e sugárözönből azt, ami legjobb-

ban hat rám, a mi Erzsébet lelkének két gyönyörű vonását az emberekhez való jóságát s nemzetünk iránti szeretét hozza felém, s arra törekszem, hogy e két vonást átrajzoljam a ti fogékony lelketekbe is, mert nagy szükség van arra, hogy szeressétek, becsüljétek az embert és szívetek legodaadóbb ragaszkodásával csüngenetek a nemzelen.

Nagy dolog, fiuk, szeretni az embert. Az ember Isten képmása, a teremtés koronája, atyánk fia, testvérünk. A szenvedő ember, szenvedő testvér; az elnyomott ember, elnyomott testvér; a beteg ember mindnyájunknak beteg testvére. A rabszolgává nyomorított emberben az emberi méltóság, a testvér méltósága van meggyalázva. Aki ezt érti, annak szívében fájdalommal visszhangot kelt a szenvedő testvér jankiáltása, lelkében égő fájdalomná válnak a nyomorgó ember kiszajtozott könyvei. Akiben ez öntudattá válik, az nemes lélek. Erzsébet királyné ilyen nemes lélek volt egész életén át.

Életrajza már kiskorából, az 1849-ik évből följegyzett egy olyan dolgot, mely világot vet emberszerető lelkületére. Ekkor Erzsébet 11 éves volt. A végtelenül kedves történet a következő. Szülei nem tudták rábeszélni, hogy ki engedje huzni egyik rosszul nőtt tejfogát. A dolog sürgős volt, mert már nőtt a másik fog. Fél a fájdalomtól. Edesatyja két lajosaranyat ígért neki, ha a műtétet kiállja. De ez sem használt. Egyik nap anyjával sétálgat a posseuhofeni parkban, mikor a kerítésen kívül egy magas, de a kimerültségtől megpillantott alak tűnt szemükbe, aki mikor megpillantotta őket levette fejéről a kalapot s balkezevel elsimította fekete haját homlokáról, melynek egyik fele kendővel volt bekötve s jobbajával bátorlalan mozdulatot tőn, mintha alamsznát kérne; arcát gyenge pir borította el s szeme

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A társadalmi probléma.

Írta és a Bély. Kath. Kör 1905. évi november hó 19-én tartott estélyén felolvasta: Dr. REICHARDT TAMÁS.

(Folytatás.)

5. Az önző, szeretetlen fölfogásnak volt kifolyása, hogy *magántulajdonról is hamis fogalmak* kerültek forgalomba. A keresztény hit tünésével uralkodóvá lett az a fölfogás, hogy a mi az anyém, annak korlátlan ura vagyok, azzal tehetek, a mit akarok. Lassankint kiment a köztudatból, hogy a *ragyónak van szociális rendeltetése* is. Ennek következtében az egyesek fölmentve érezték magukat, hogy fölöslegükből a közjóra is áldozzanak, vagy hogy nyomorgó embertársaikon segítsenek.

Tagadhatatlan tény, hogy a közzétudottság a XIX. században az előbbi századokhoz mérten íjesztő sülyedést mutat.

Azelőtt végrendeletében alig mert valaki megfélemlkezni a jótékony célokról, és a valóban fejedelmi alapítványok épen nem tartoztak a ritkáságok közé. Ma már ritkán gondol valaki ilyenre, még ha milliomos volna is, különösen ha vannak gyermekei. És a közvélemény sem ütközik meg rajta.

Vagy hogy egy másik példára hivatkozzam; a régi vallásos szellemű áthatott céhek saját költségükön tartottak főm körházakat és más jótékony intézeteket; évi költségvetésükből soha sem hiányoztak a jótékonyaságra előírányzott öz-

szegkek. És ezek sokszor ezeket tettek ki, a mint azt fönnmaradt évkönyvekben olvassuk.

Hol olvassuk ma Mélyentisz. Közönség, hogy azok a nagy részvénytársaságok, a melyeknek évi haszna sokszor milliókra rug, csak egy fillért is áldoznának jótékony célokra? Nem áldoznak, nem is érzik magukat rá kötelezve. Pedig ezeket sokszor nem csak a szeretet, hanem az igazságosság is kötelezné. Sok igazság van — eltekintve tulajdonaitól — Marx Károlynak azon híres mondanásában, hogy ha a nagyteke aranyait kilehetne préselni hát csupa embervér csöpögne ki abból. Tapasztalatból tudjuk, hogy az üzleti lelkiismeretlenség mire, képesek hogy mi módon kerülnek ki sokszor azok a busás osztalékok.

Ma a jótékony intézeteket az államnak kell föntartania az amugy is tulterhelt adózók fillereiből.

5. A szocializmus itt van, megteremtette a féktelen önzés, azt nem lehet ignorálni, se kikérdelni, hanem meg kell oldani. És itt eszembe jut az, a mit a régi egyiptomi mythologia a szifnuszokról tartott. Ezek ugyanis az egyiptomi fantázia szerint oroszlán testű és emberfejű szörnyek voltak, melységek mellett élvezető utak mentén sziklahasadékokban laktak és az arra tévedt utasoknak fogas kérdéseket adtak. Ha az utas a problémát megfejtette a szörny a mélységbe vetette magát, de jaj volt neki ha a földönt kérdést megfejténi nem tudta, mert ez esetben a szörny irgalmatlanul szétrépte.

Mt. K. ez a szifnusz ma valóban létezik, és nem más mint a vörös, nemzetközi rém, a szocialdemokrácia, az eltévedt vándor a modern társadalom, a földönt kérdés pedig a következő:

Miképen állíthatjuk helyre a társadalmi

rendet, mikép teremthetünk békét és nyugalmat? Béke, nyugalom kell az emberi társadalomnak, ez a kulturális fejlődésnek nélkülözhetetlen föltétele...

A kérdés elől nem lehet kitérni, azt nem lehet ignorálni, a struce politika itt nem segít. Ebből különben már kiábrándította a világot a szifnusz, mely napról-napra erősödik, s időközönként egy-egy véres sztrájk alakjában mutatja ki erős oroszlán karmait a burzsoá társadalomnak. „Mutassuk meg a világnak — mondotta az idén szeptemberben a jenai pártkongresszuson egy szocialdemokrata szónok, — hogy nem frázisként hanem véres komolysággal kiáltjuk a tömegeknek: A munkások semmit sem veszíthetnek csak rabláncukat, de nyerhetnek egy egész világot.“ *Socialistische Monatshefte* 1905, 843 lap.

Az orosz forradalom győzelmes előnyomulásában látja elérkezettnek azt az időpontot, a melyet Marx és Engels megjósoltak, amikor az evolucio átcsaphat a revolucióba a fejlődés a forradalomba, a mikor a proletáriatus átveszi a diktatúrát, kiszajtatja a kiszajtatott és megalapítja a kommunisztikus társadalmat.

Ha a szocialdemokraták higgadtabb és józanabb része erre nem is látja még elérkezettnek az időt, de kétségtelen dolog, hogy erre törek-szének mindannyian.

Tehát a megoldás elg sürgős.

6. Sokan az oroszakra gondolnak és mentő gondolatnak tartják. De ez tulhaladott álláspont. Kísérletet tett vele Bismark, a vaskancellár. A német császár ellen két ízben elkövetett merény-let után 1878-ban megalkotta a szocialista tör-

Mai lapunk 4 oldal.

könnybe lábadtak. „Anyám, mondja a kis leány, ez a szegény ember kér valamit; milyen beteg lehet, hogy reszket kezében a kalap!” Az anya zsebében tapogat s mondja: „Isteneim, nincs nálam semmi pénz!” A leányka nézi az idegent, akinek megjelenése oly szokatlan, idegenszerű és mégis oly rokonszenves: „Várlon kérem egy kissé, — szól s azzal elfut, egyenesen berontva atyja dolgozó szobájába: „Hamar, gyorsan, itt ülök már, huzd ki azt a csunya fogat s add ide azt a két aranyat, a mit ígértél.” Behunyja szemét, egy hirtelen rántás, halk sikoltás, az operáció megtörtént s a két aranyat szorongatva szalad a hely felé, hol a szegény embert hagyta. „Itt van ni! fogja bácsi!” A bekötött homlokú ember magyar emigráns volt, megköszönve az adományt, hangosan mondá magyar nyelven: „Áldjon meg angyali gyermek a magyarok Istene!” És meg is áldotta. Megáldotta jó szívvél, könyörűl, résztvevő emberszeretettel, a mi valóban nagy kincs, nagy áldás, mert jutalma el nem vész, még ha a szív elporladt is. Erzsébet földi dicsősége szétfoszott, mint a temetési faklya füstje, elhervadt, mint a sírjára helyezett koszorú virága, de a szenvedő testvérek iránti jósága bizonyára biztosította számára a siron túl az apostoltól emlegetett hervadhatatlan koszorút. Ez pedig minden áldásnál nagyobb — mert örök. Később is, a merre csak ment, nyomában virág nyílt. Fölszáradt a könny, enyült a fájdalom, könnyebb lett a szenvedés. Menyegzője napján, 1854. április 21-én 586 politikai fogoly bilincse hullt le. Ugyanekkor nem valami nagy hozományból 50.000 forintot adott az inszegeseknek. Rudolf trónörökös születésére azon óhaját nyilvánította, hogy ne kiváltságosokra s ünnepekre költsek a pénz, hanem jótékony adományokra. s valóban a jótékonyág harmata hullt a magyar földre s rövid idő alatt 600.000 frt gyűlt egybe, még a váci rabok is a szegényeknek adták egy napi keresetüket. Az 1863-iki inséges esztendőben 10.000 forintot küldött a magyar inszegeseknek. Ismeretes, hogy a nemzet által koronázási ajándékkul felajánlott 50.000 aranyat a szabadságharc honvédeli özvegyei s árváinak adta. Gödöllő szegényei, ahol Rudolf haláláig legszivesebben s leg-hosszabb ideig tartózkodott, sokat tudnának beszélni kimeríthetlen jóságáról. Hát még a kórházak riedg falai s az árvaházaknak az anyai szeretettel nélkülözö lakói: O alapította a Vöröskereszt-egyesületet, mely harbu esetén a sebesült harcosok ápolására van hivatva. Leírtaiban, mely a magyar nőket munkára szólítja, így szól: Nem kétkedem benne, hogy Magyarország holgyvei áthatva a nő legnemesebb hivatásától: a szorultak elnyitlen, nem fognak késmi magasztos hivatásukat tettekben is nyilvánítani a megsebe-

sült vagy rendkívüli fáradalmak következtében betegen fekvő harcosok iránt.” Ó valóban át volt hatva a legnemesebb hivatás érzetétől: a 66-iki háboru, majd pedig a boszniai occupatio idején gyakran a nap jórészt a kórházakban töltötte. 1874. január havában Münchenben tartózkodott, hol akkor a kolera szedte áldozatait. Egy napon azzal lepte meg környezetét, hogy meg akarja látogatni a kolera-kórházat. Lón erre nagy szörnyülködés. A királyné azzal vetett röviden véget a kifogásoknak, hogy ő ugyan senkit sem kinyerit arra, hogy elkísérje, de ha senki sem akar vele menni, egyedül keresi fel a kórházat. Természetesen el kellett őt kísérni s ő sorra jarta az ágyakat, az eszméletlen levő betegeket vigasztalta: mintha a vigasztalás anyala jelent volna meg az emberi nyomorúság e tanyáján. Enlitem e a bécsi gumpendorfi Iktanya kórházában sínylő szegény sebesült magyar bakat, akivel sehogysem tudták a gyógyszer betevetni? A kórházi orvos nem tudván jól magyarul, Erzsébet királynét kérte meg, hogy beszéljen a megatalkodott magyar felkéré. Minnt az anya beteg gyermekéhez, oly édesen szólt, oly szépen könyörgött a királyné, hogy a magyar harcos könyekre fakadt s megígerte, hogy ha oly keserű is, mint a „gyehenna mérge,” beveszi ezental az orvossgot. 1871. márc. 11-én egész varatlanul az előhalottak palotáját, a lipótmeezi teboldát látogatta meg. Kendre jarta a betegszobákat könnyet torolgetve. Bucsaszókor így szólt dr. Nidermann Gyula forvoshoz: Szinte irigylem onoket, doktor ur, mennyi jót tehetnek! Az Erzsébet-árvaházat nyolcszor látogatta meg, a bolesodeben karjaira vette a kisdedeket s szeretettel becézte őket. Szokásban volt a hadseregben egy borzasztó kegyetlen s embertelen büntetés mód: a vesszőzés, melyet sajátságos tompa dobpergés közt hajtottak végre, malatt a szegény bunos két sor katonra közt végig futott s mindegyik sulgő vesszővel vágott felig meztelen testre. Erzsébet egy alkalommal meghallotta e szomorú dobpergést s utána kérdőzködött. Masnap egy főhaduri rendelet eltorlőte a barbarkor ezen maradványát. Hogy is tőrhetne volna egy ember-szerető szív azt, hogy így meggyalázzak az emberi méltóságot!

(Vége köv.)

UJDONSÁGOK.

Községi képviselőválasztások. A székesfehérvári járás községeiben most folytak a községi képviselő választások. Ez ideig az alábbi községekben a következők lettek megválasztva:

Aba: Hf. Bles Janos, Csapó Peter, Nemeth Peter, ifj. Bor József, ifj. Bor Sándor, ifj. Fa

István, Richter Antal, Csizmadia József, ifj. Kása István, Farkas József.

Moha: Listár József, Marton János, Moharos Gábor, Jáky János és Balog István.

Soponya: Vörös József, Hajda József, Cseke János Szatmári József, Gyenyén János, Szántó Károly, Molnár József, ifj. Osváth István.

Csász: S. ss. Károly, Márkus Gyula, Faragó Károly, Horváth Gábor, Tóth József.

Pákoz: Csontos József, Simon Gy. János, Baji Gábor, Kiss József, Tóth János, Hagyó János L. Varga János, Cs. Törzsök István, Tóth Gábor, Pap József.

Nagyfű: Rippel József, Csomó János, Nagy Odón, Svajda József, Kun Imre.

Polgárdi: Antal Mihály, S. Szabó János, Kertész József, Simon József, Rózsa Péter, idb. Poczér István, T. Simon Mihály, Molnár Imre, Nagy József, V. Horváth József.

Pálka: Bánke István, Bárány György, Császár József, Török János, Lantay Pál és Bárány József.

Sakoró: N. neth Péter, Kovács József, Törzsök Imre, Fehér János, Kiss József.

Seregélyes: P. Nagy János, Czifra János, Somogyi István, Kiss István, Bors s Sándor, Varga János, Botos József, Madarász István, Vajda György, Szalai János.

Nadap: Fistar Péter, Klausz István, Márksz József, Reichenbach Mihály, ifj. Nder Pál.

Lotusbány: Hartal Mihály, Feind Ferenc, Spindler János, Breitenbach József, Krell János, Bodo Mihály, Bodo Pál.

Óvodaeügyi gyűlés. A székesfehérvári felsővárosi szent Józsefről címzett róm. kath. óvoda választmánya f. hó 26. ár. d. e. 11 órakor a városház nagyertermében tartja rendező ülést.

Hangverseny Nagyperkátán. A szépet, a nemeset a hasznossal dicséretremelő harmóniába fűzte tegnap Nagyperkátá ur publikuma. A kath. kor, valamint a takarékos magtár régóta nélkülöznek egy alkalmas helyiséget, melyben céljukat a keresztény társadalom megerősítése szempontjából szolgálják. Kéri Ferenc a község ifju plebánosa megindította a mozgalmat egy kath. egyetli ház építésére. A nemes cél megindította Nagyperkátá társadalmát s az intelligencia magáévá tette a tiszteletremelő eszmét. György Teréz grófnő maga az ügy első pártfogójává és előmozdítójává gen a község középpontján tekintélyes összegért alkalmas ház helyet szerzett a nemes célra. Az intelligencia pedig az anyagi mellett szellemi tökéjét hozta a művészet oltárára s tegnap a Perkáti Kaszinó Egyesület összes termeiben oly magas nívón álló hangversenyt rendezett, a melyről nemcsak a legnagyobb dicsérettel kötelességünk szólni, hanem szinté örömlünknek kell ki-

vényt, mely fozszlatta a szocialdemokraták szervezeteit, elkorbozta szellemi termékeiket és megvonta tőlük a gyülekezési szabadságot. És mi volt az eredménye e törvénynek? Tizenket év fonnállása után másfél milliót emelkedett a szocialista szavazóknek száma. A különben zsenialis Bismark itt épügy elszantotta magát, mint a kulturkampflal. Ugy látszik, o egyáltalában nem volt tisztában az eszmék természetével. Bismark kudarcából ismét megtanulhatjuk azt a különben régi történelmi igazságot, hogy az eszményeket nem lehet láncra verni, se verbe fojtani, se paragrafusok ala temetni — akar jök, akár rosszak.

Esztények ellen lehet ugyan erőszakkal is küzdeni, de győzni csak szellemi fegyverekkel lehet.

Es a szocializmusban nagy tevédesei dacára is van eszmi tartalom és sok követelése igazságos.

7. A fölödött kérdés nehéz és fölötte bizonyult, s azért nagy higgadság és mindenek előtt biztos, minden kétségén felülálló irányelvek kellene a megoldáshoz. A szocialis kérdés a kérdéseknek valóságos labirintusa, amelyből csak a megdönthetetlen igazságoknak Ariadne fonala vezethet ki.

Az a kérdés már most, van-e a modern világban ilyen vezérfonala, mely kivezeti a labirintusból és elvezeti a mindnyájunk által annyira óhajtott általános béke, megelégedettség, egy szóval az általános boldogsághoz? — már t. i. a mennyiben az utóbbi itt a földön megvalósítható.

Nem habozom kimondani, hogy nincs. Es

ez áltásmomat igazolja az a kétségbeesett kapkodás, melyet a szocialis veszéllyel szemben tanusít. Mint a ki fejet vesztette, egyik végletből a másikba esik. Az erőszak politikája csodót mondott, most a kompromisszumok terere léptek. De a kompromisszuma, a mellett, hogy könnyen az allanszocializmusba vezethet, csak legyverszínlet, tehát csak félmegoldás. Pedig a társadalmi béke csak egész megoldástól várható.

Ehhez szükséges, hogy felsmerjük és besmerjük a bajnak összes forrasat.

Eloszor ismerjük be, hogy az eddigi gazdasági rendszer nagy tevedes volt és ismerjük el a munkasoztaly méltányos és igazságos gazdasági követeléseit. Be kell lamunk vegre, hogy a szocializmus nem tisztán agitáció műve. Az igaz, hogy a felkúsmereiben agitatorok meg jobban elmergestük a dolgot, s azért ezekkel a nepanfikokkal, kik legfőlszor csak a saját hasznukat keresik, nem kellene olyan kíméletesen elbanni.

De másrészt az is bizonyos, hogy nagyon tevednek kik azt gondolják, hogy az igazság elcsukatasával a szocialis kérdés már meg van oldva. Itt az államnak és a társadalomnak vannak kötelezettségei. Az állampak nem szabad csupán a jogvedelemlere szorítkoznia, hanem a gyenge melet kell állnia: a szocialis törvényhozás terere kell lépnie — a mint ezt Europa legtöbb alkama már meg is tette — és arra kell törekednie, hogy a kialtó igazságtalanságokat fokozatosan eltüntesse.

Amennyiben a munkások igazságos eszközökkel, a társadalmi rend alapján, anyagi helyzetök javításán dolgoznak, megérdemlik teljes

szimpáthiánkat. Ehhez joguk van, és ezt a legprimitívebb jogot épen az a kor nem vonhatja kétségbe, mely folyton az emberi jogokról beszél.

8. Ilyen méltányos követelés pl. — hogy többet ne említsék — a szervezkedés jogá. Legyen joguk a munkásoknak gazdasági érdekeik megvédésére egyesületekben tömörülni. Csak így ervényesülhetnek a nagytöke tulhatalmával szemben. Töke és munka egyarant nélkülözhetetlen tényezői a termelésnek, egyik sem lehet el a másik nélkül. De ha ez így van, mire alapítja a töke azon előjogát, hogy a munkásszerződés föl-tételet kizárólagosan o diktálja? Méltányos törekvés, hogy a töke a munkát ismerje el magával egyenrangu tényezőnek.

Es e tekintetben kétségtelenül sok történt, a miota a munkások szervezkedése megindult. A szervezkedésnek eredményein a milyenek — az igazságosabb munkabér, a túlságos hosszú munkaidő megrovádtése stb. — csak örülni lehet. Az igaz, hogy a szervezkedés joggával a modern munkaszorgalomban sok visszafélés is történik. A munkások folyton béremelestről álmodoznak, a sztrájk, melyet csak végső esetben szabadna alkalmazni, állandó Damokles kardként függ a vállalkozók feje fölött és sok munkás csak jogokról akar hallani, a megfelelő kötelességekről pedig tudni sem akar.

De hát ez csak azt bizonyítja, hogy mindennel, még a legszentebb joggal is vissza lehet élni; és ha az emberekben hiányzik az erkölcsi alap akkor nincs földi hatalom, mely a munkás és munkaadó közti viszonyt az igazság, méltá-

fejlesztést adunk a fölött, hogy Nagyperkátá a művészetnek szolgálatába egész gárdát állíthat, s e tekintetben vajmi ritka vidéki: község vetekedhetik Nagyperkátával. A hatalmas műsort Kreutzer „Esti inája” vezette be, melyet igazi művészi érzékekkel férfi négyes adt elő. Majd a zongorázók művészetében gyönyörködtünk, a melyet Berényi Marianna rendkívüli iskolázottságra valló tudással, Bruck Mariska és Margitka pedig akkora precizitással adtak elő, hogy valóban részvevők arra a tapsviharra, a mely a föllekesült közönség részéről osztályul jutott. A három zongorázó előadott részlete az egész hangverseny jelentős részét foglalták le s nyugodtan mondhatjuk, hogy a közönség legteljesebb melegezésére. Az ének-számok elsejé az Aranyvirág operette kettősét dr. Gábler Lajosnétól és György Gyulától élveztük. Az előbbi tisztán csengő sopranja mély érzésű, költői lélekre vall, az utóbbi szép baritonja bármely közönség előtt szíves fogadtatásra lelne. György Gyula némlázó kuruc nótáit elandolodva hallgatta a közönség, szintígy szívesen hallgatta Szabó István remek tenor dalait, a melyet Vértesy Károly cimbalomjátéka kísért. Az utóbbiról rövidesen csak annyit jegyzünk meg, hogy szívesen hívjuk fel a székesfehérvári hangverseny rendezőket Vértesy tehetségére és bravúros játékára. A szavaltatok elsejé Vértesy Emília kisasszonytól hallottuk, a ki kedves közvetlenséggel, a közönség gyakori nagy tetszése mellett adta elő Gabányi: tréfás monológját: A menyasszonyt. Gyulai Pál Fjé látogatását Neprszel Erzsikétől hallottuk s örömmel konstataituk, hogy megtalálta azt a hurt hangfalótí szívében, mely őket a kedves költemény átérésére vezette. A fáradhatlan Berényi Marianna szavaltata (Farkas I.: Gitta kisasszony) a mindennapi tehetségek előadásai modorától messze kimagaslott. Bilkei Ferenc a Fejérmegyei Napló szerkesztője ószaki és déli utjábol rajzolt egy-két színes kepet hallgatási elé, nem egyszer derűltségre hangolva azokat. Csattanól Nagy Zsigmond „János vitéz” dalai, majd a két veréb dala következett. Azt hisszük felesleges nálunk Nagy Zsigát dicsérni, elég lesz jellemzésül annyi, hogy egy csapással meghódította Perkátá közönségét is. Kötelességünk tolmácsolni a rendezőség háláját dr. Knéifel Ferenc iránt, a ki fáradságot nem kímélve, Gábler Lajos és Göde Elemér mellett művészi zongora kísérettel szolgált. Az egész ünnepezi sikere pedig jórészt Berényi Györgyné urhölgyet dicséri, a ki Kéri Ferenc plebánossal a legnagyobb önfeláldozással működött közre a fényes eredmény elérésére.

A nagy tetszéssel fogadott ünnepezi után mi következett volna egyéb, minthogy a hiataltság — Perkátá szépei — (ó de sokan vannak!) táncra perdült és vidám jó kedvel roptá azt kiválólag kivrdradtig.

nyosság és a jognak megfelelően rendezni képs volna. Erkölcsei alap nélkül soha sem az igazság érvényesül, hanem mindig az erősebb, nevezék ezt akár munkásnak, akár főkének.

Hogy a munkásmozgalom az igazság és méltányosság határain tulcsap és kezd az erősebb jogával élni ez sajnalatra méltó jelenség, de erre a nagytöke adta neki az első példát. Ez rugta ki először lábai alól az erkölcsi talajt, mikor a haszon kedvéért magácvá tette a klasszikus nemzetgazdaságtan azon embertelen tanát, hogy az igazságos munkabér nagyságát *kereslet* és kínálat állapítja meg. Ez degradálása a munkásnak egyszerű árucikké és ha a csekély kereslet és nagy kínálat folytán ez a bér azon minimum alá száll, melyből egy szerény igényű már nem tud megélni munkás akkor ez a kereszteny morális szerint égbeküldött bün. Mert az igazságosság azt követeli, hogy a munkás legalább annyit kapjon, amennyit adott a munkaadónak, t. i. a mennyijébe munka-erejének egy napi fönttartása (élelem, lakás és ruházatban) kerül.

Megengedem, hogy sok munkaadó a minimális bért is alig képes existenciája veszélyeztetése nélkül megadni, mert a versenyben az erősebb töke lekonkurálja. Azért végelemzésben nem is a munkaadót hibáztatjuk, hanem kizárólag a nemzetközi nagytökéet, melynek nyomását a kistöke ép úgy nyógi mint a munkás.

(Folyt. köv.)

— **A székesfehérvári jót. négyelet ruhakiosztási ünnepezi** nem, mint privat értesülés alapján tévesen jelezük — nov. 23-án, hanem nov. 25-én, szombaton délután fél 4 orakor tartja a kath. legényegyesület dísztermében (bejárta a Kégl György-utca 3, vagy Távirda-utca 6.) Melyre a: érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívja és szívesen látja a *jótekonny négyelet választmányá*.

— **Aranylakodalom.** Szép családi ünnepezi ült tegnap Fűrészf József városi rendőrbiztos. Most jubilálta nejeivel született Fiedervisch Juliával házasságuk 50-ik évfordulóját. A köziszteletben álló, becsületben megözült rendőrbiztos és nejeit aranylakodalmuk alkalmából számosan üdvözölték.

— **Levél a szerkesztőhöz.** A mai postával a következő sorokat kaptuk:

E hónap 20-án községünkben járt két vándortanító, hogy a selyemtenyészést megkedveltessek. A helybéli r. k. iskolában tartották meg előadásukat. És a bosszuságig unalmas és föltöltés előadásuknak a legvastagabb, a tárgyhoz egyáltalán nem tartozó tréfával akartak érdekeséget adni. Igaz, valamivel nyomat kellett hagyniok maguk után, hagytak is, de nem a selyemtenyészést megkedvelésért s annak hasznos volta-ról való meggyőzést, hanem a hallgatóság, a melyben nagyobb számmal voltak tanulók is, tanulni trágár viccet. E helyen kerem az illető korök figyelmet ezen urak működésére, mert ilyenek után haszon semmi sem lesz, a kar pedig sok és evel azt erik el, hogy a tanítókat s a tanítónöket, a kik fáradozásuk lefontásit látják az ilyen előadásokban, elidegenítik a jó ügytől.

Herczegfalva, 1905. nov. 22.

Egy jelenlevő.

— **A póttartalékosok behívása.** Bihar honvédelmi miniszter körrendelet keretében Fejérvármegyének és Székesfehérvár városnak is megküldötte a királynak a hivatalos lapban megjelent parancsát, mely szerint a póttartalékosok 1904. és 1905. évfolyamának rendelkezésre álló legénység tényleges szolgálatra behívandó, illetőleg visszatartandó. A körrendelet a parancs végrehajtására ad instrukciókat a vármegye és város közönségének s befejező része így hangzik:

Mint hogy ezen felsőbb parancsok minden érdeket fél feltétlenül engedelmeskedni tartozik és a behívási parancs iránti engedelmesség, valamint az arra való csábítás is a törvények szerint a legszigorúbban büntetik; felhívom a törvényhatóságokat, hogy saját hatáskörében is tegyen meg minden intézkedést arra nézve, hogy egyrészlől a behívó hirdetmények kiragasztása, kifüggesztése és kézbesítése semminemű fennakadást vagy hátráltatást ne szenvedjen, másrészlől a behívottak pontos bevonulása is az illetőknek saját érdekében minden telhető módon biztosítottassék és így kényszereszközök alkalmazása elkerülthetessék.

Rendeleteket csak törvényes és alkotmányos kormány bocsáthat ki. A törvénytelen kormány szava annyi, mintha a német hadügyminiszter osztogatna Magyarországnak rendelkeznek az ujonok fölöl. Arra pedig fűtölünk.

— **Vendég szereplés.** Sziklai Kornél Budapest kedvenc komikusát sikerült ismet három vendéjgátékra megnyerni. A kiváló művész három legjobb szerepét játsza el és pedig: szombaton: *Dróbtól* (Pfefferkorn). Vasnap: *Színhálok* (Blutz Fritz). Hétfő: *Bolond* (Bumbo). Jegyek már nia válthatók a színhazi penztárnál a berlök helyei mind ahárom előadásra szombath délg tartatnak fenn.

— **Holyreigazítás.** Lapunk f. hó 18-iki számában megjelent „Rajztanörök” c. közleményünket érdekeltek óhája szerint oda módosítjuk, hogy az illetök nem *rajztanöri oklevél*, hanem egyszerű képesítő bizonyítványt szereztek az iparskolai általános irányu rajztanításra.

— **Katonazene.** Folyó hó 25-dikén az „Otthon” kávéházban a helybéli honvéd zenekar játszik. A műsorból különösen kiemelendök „Két huszár” nyitány, két nagy egyveleg, János Vitéz és Denevér operettek továbbá Ziehrer két legújabb keringője, Fesch szerelmesei, Henz Hong-sics magyar ábránd, Gladiátor amerikai induló. Szabad bemenet „Buffet” mérsékelt árak.

— **Garázda legény.** Hérics János molnárszegéd ismert alak a rendőrségen. Ó volt ugyauis annak idején gyanúsítva azzal, hogy Heinrich Péter ácssegéd és menyasszonya Jéli Boriska ellen a csatornaparton merényletet követett el. Hérics János tegnap éjjel a rózsás kertti Horváth Lajos-féle v. négyeletben mutatta meg, hogy ki a legény a csárdában. Mindent, ami a kezéjébe akadt összetört-zuzott. A vendéglős nem volt otthon, a vendéglősné és családja pedig megriadva menekültek Hérics elől, aki felvételüket heyezte kilátásba. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Tűzhalál.** Terecsák Mihály nagy-perkátai bérésnek öt éves tiacsákja vasárnap délután az öreganyjánál volt látogatóban, ahol az egyik szobában egyedül hagyva játszadozott. Játék közben a kis ítu a kályhában óg paraszat magára rántotta, attól ruhája is tüzet fogott ugy, hogy maga is a tűz áldozata lett. Mire a jajveszekeles figyelmessé tette hozzátartozóit, már félig halott volt. Nemsokára rá ki is szenvedett. A hatóság gondatlanság miatt megindította az eljárást.

— **Megszünt járvány.** Sösk: községben a kanyaró járvány megállítására. Az alispán az ottani ovoda és iskolák megnyitását elrendelte.

— **Az örökösök.** Kertész József és Kertész Adam fűlei lakosok egy örökösödési ügy tárgyalása végett jártak tegnap délelött Ganóczy Mórís közgyűlésen, sógorikkal Bence János fűlei csizmadia mesterral együtt. A tárgyalás eredménye nem tetszett a két Kertésznek, mert azt hitték, hogy Bence megrovídtette őket. A vasuti állomáson az elutasítás előtt össze is szólalkoztak a sógorok. A két Kertész utlegelni akarta a 67 éves Bencét, aki azonban pisztolyt rántott elő és kijelentette, hogy lelövi azt, aki közeledni mer hozzá. A vasuti ügyeletlen rendőr az egész kompániát a városházára kísérte, ahonnan csak a személyazonosság megállapítása után bocsátották el őket. Az ügy a bíróság elé kerül.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat újabb népiratkái.

Nyolc új népiratka sorozatát adta ki legújabbban a Szent-István-Társulat. A nyolc népiratka a nép lelki világának és a gyakorlati életben szükséges tudnivalók megvilágosítására, irányítására egyaránt hat tárgyainak változatosságával és a nép szükségleteire, valamint észjárásához mért nemes, magyaros, érdekes előadásával. A 220. sz. Három baltá c. rege és Olesó husnak hgy leve tanulmányos historia Horváth E. Jánostól vidáman feldí a kapzsiság, meg a helytelen hiszékenység hibáját. Ára 8 fillér. A kaszálók és legelők ápolása (221. sz.) Czike Imrétől hasznos utmutató, kivált ma, a mikor mindjobban sürgetjük az állattenyészést föllendítést. Ára 6 fillér. A domonyi éjféli mise (222. sz.) Gubicza Lajostól egy csodálatos, de szépen megokolt megtérésnek kedves története. Ára 10 fillér. A pataházi menyegző c. (223. sz.) elbeszélés a lakodalmakon még mindig divatozó lövöldözések karos szokása ellen szól eleven példával. Ára 10 fillér. A sertés tenyészése és hizlalása (224. sz.) Mócsy Lászlótól szintén jó tanácsadó, melynek nagyon is hasznát vehetik a gazdák. Ára 12 fillér. Melyek a polgár kötelességei? (225. sz.) új dolog a népiratkák sorozatában. A községleletben előforduló mindennapi jogesetekben ad ügyes, rövid felvilágításokat. Valóban szükséges kis kalauz ez minden falusi gazdának. S hogy mindenki könnyen megtalálhassa a maga esetét, betűrendes tárgymutatóval is el van látva: nemkülömben az adóilletésre, katonasorozásra, eseléd szerződítésre stb. vonatkozó teendők és határidők is havi táblákban vannak csoportosítva. Szerzője dr. Sissovics Miklós községi polgármester. Ára 24 fillér. Egyes es nyílván nagyon kedvelt könyvecské lesz a Példabeszédek és közmondások (226. sz.), melyet Horváth E. János szedett össze és látott el magyarázattal. Ára 24 fillér. Végül a 227. számú népiratka Szent József tisztelete, szavaltatokban és élőképekben, Erdösi Károly ismert pompás tollából. Kath. köröknek, legényegyesületnek, iskoláknak különösen ajánlható. Ára 16 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapesten (IV., Kecskeméti-utca 2. szám.)

Magyar katolikus alkoholelles mozgalom.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége alapszabályában is gyökereztető kötelességének tartja az alkoholizmus elleni erejéhez mérten küzdelmet. Miat a katolikus társadalmi mozgalmak vezetője, teljes tudatában van annak, hogy az emberiség minden irányu fejlődésének, de különösen a keresztény erkölcs alapján álló lelki életnek elsőrendű akadályja a fertőzőszerűleg terjedő alkoholizmus. A védekezés kötelességét szorosabban teszik az egyéb művelt nemzetek alkoholelles szervezkedése és XIII. Leó pápa apostoli buzdítása, melyből azok erőt és lelkesedést merítettek.

A mozgalom eredete 1840-ig nyúlik vissza, mikor Matheus, dominikánus atya másfél millió teotalistát (önmegtartoztató) gyűjt a mértékletesség társulatába Írland és vidéke népeiből. A később társadalompolitikai okokból visszaesett mozgalmat Londonban látjuk feltámadni, hol 1871-ben a westminsteri érsek alapítja meg a szentkereszt ligáját, mely teljes önmegtartoztatást kíván. Ennek hatása alatt az írlandi teotalisták Szent Miklós liga neve alatt szervezkednek, de inkább csak a papneveldékben jutnak egész eredményekhez. 1885-ben Manning bíboros emeli fel hatalmas szavát az alkohol ellen, melylyel több böcs hatóság intézkedést és különféle szigorúsági mértékletességi egyesület létesítését segíti elő nemcsak hazájában, de más nemzetek között is. Az egyháziakkal versenyre kelnek a világak, sőt erősen vitatják, hogy a mozgalomban az Egyházat megelőzték, s a Bostonban megalakult (1829) „Amerikai Mértékletességi Egylet”-re hivatkoznak, mely tíz évi lenállása alatt 1000 szeszgyár és 8000 pálinkakereskedés üzemét szüntette be. Skandinávia hasonló eredményekre jutott, s ma lakosainak hat százaléka teljesen abstinens. Az 1840 körül alakult német egyletek szintén visszafejlődtek, s csak 1887-ben kezd javulás mutatkozni. A szervezkedés liberális oldalról Good Templar név alatt a szabadkőműves páholy rendszerben mozog és mint az utóbbi időkben gyakran tartott nemzetközi alkoholelles kongresszusok tanuskodnak, szemelben is szívesen vállalják a racionalista-liberális elveket. Ezekkel ellentétben a katolikus mozgalom kerete a „Kereszt-szövetség”, melyet az abstinens papok társulata egyesít ki. Az 1903 augusztus 20-án Kolmben tartott 50. dik kath. nagygyűlésen a nem sokkal előbb megalakult „Nemzetközi katolikus alkoholelles egyesület” elnöksége az összes katolikus Egylet pártjait megkeresve, hogy egyházmegyeenként felügyelőket nevezzenek meg, kik a megyei irányu mozgalmat kezdeményeznek és irányítják. Együttel felhívja a figyelmet az 1905. évi Budapesti megtartott nemzetközi X. alkoholelles kongresszusra is.

Hazánkban ilyen irányu katolikus mozgalom eddig ugyszólván nem létezett. A legelső alapkönek mondhatnánk az 1900-ban megtartott kath. nagygyűlés szocialis szakosztályában elfogadott határozati javaslatot, mely hat pontban sürgeti az Egyház és egyháziak mozgalmat az alkohol ellen, különösen a megfelelő propaganda-iratok terjesztését és a mértékletességi asszociációk alakítását. Ezen határozati javaslat végrehajtása gyanánt az Orsz. Kath. Szöv. „Mértékletesség” cím alatt indított is meg egy lapmellékletet, a társulatok alakítása azonban késett különle okokból. Nagyobb mozdulat az 1905. szeptember 11-én Budapesten megtartott X. nemzetközi alkoholelles kongresszuson történt, melyen a katolikusok három ülésel vettek részt. Az első és másodikat Fischer Colbric Agost kassai segédpüspök, a harmadikat dr. Zlinszky Janos, a Katolikus Szövetség elnöke vezette. Összesen tizenhat beszéd tört fel azt az erkölcsi és anyagi rombolást, melyet az alkohol testben és lélekben egyedben és társadalomban vegez és különösen az első szervezeti ülés adja meg a jövőben követendő harc irányát.

A szervezeti ülésre a külföldi képviselokok kívül egyházmegyei kiküldötteket neveztek meg: Besztercebánya, Csánád, Erdély, Esztergom, Győr, Kalocsa, Kassa, Nyitra, Szekesfehervár, Szombathely és Veszprém apostoli lelküi Főpásztorai, kiknek a Szövetséghez intézett buzdító sorai a legszébb reménnyel töltik el a mozgalom intézőit munkájuk sikere iránt.

A szervezeti ülés eredmény nélkül nem maradt.

A Katolikus Szövetség a felhangzott kívánalmak, kifejtett esznek alapján megállapította a legelső és legszükségesebb teendőket, melyeket itt közöl:

1. Hódolattal felkéri az egyházmegyék Főpásztorait, hogy azon kiküldötteket, kik a kongresszuson megválasztott képviselők, vagy esetleg mást a további szervezéssel mint egyházmegyei felügyelőket megbízni kegyeskedjenek.

2. A Szövetség meggyőződven arról, hogy a mértékletességi társulatok formái közt legeredményesebb a tisztán vallási alapon nyugvo mértékletességi társulat, mely a lelkipásztor erkölcsi és buzgalmi eszközeinek felhasználását lehetővé teszi, a Keresztény Mértékletesség Társulatának tagsági könyvecskéjét ezennel közreboocsítja annak is inkább, mert az abban foglalt elmélkedések és innak a társulat megalakításában is segítségül szolgálhatnak.

3. Helyesnek látja, ha a megyei felügyelő egy vagy két buzgó társult véve maga mellé, más más községben vállalkozik arra, hogy egy vagy inkább több napi átjáróság keretében a társulat megalakítsa. Erra a Főpásztor engedélyt egyszer és mindenkorra, a helyi lelkipásztor engedelmét pedig esetről-esetre kikéri, illetőleg annak hathatos segítségére siet.

4. A megyei felügyelő összegyűjti évenként a felügyeltek alatt álló társulatok kimutatását s azt a Katolikus Szövetségnek megküldi. Az orsz. kimutatás buzdításul fog szolgálni a további tevékenységre.

Budapest, 1905. október 20.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége.

Színház.

Kedd, nov. 21.

„Csöppesség”. Irta Fényes Soma. Budapest színpadait dadalmasan járta be, hogy kedves színházoist szerezzon közönségünknék. Dengelegi (Batory) tonkre megy s leányát is, a Csöppeseg (Csendes Alice) kutyán elveszti. Így jut a Csöppesség Ambróhoz (Margittai Gyula). Itt házilasszony lesz s csakhamar föllikerekedik, a felesédekkel a széküsnével együtt Polgár Fanni ráncbaszed, Maritát (Javor Aranka) Ambró jevesét is megpraszítja Lencivel (Somogyi) együtt, Ambró is afontlan eszköze lesz. Később Ambró feleséret s feleséget veszi. Tisztességes, elfogadható tárgy, a mely az első telvonas vontatottságot kivéve (talán a direktor majd megkuratja) az egész szepen gordül s alkalmas derültélenk tartja a közönséget. Színeszünk pedig erfenek az előadásához. Csendes Alice pompásan alakít, Katosy talagos lármájától eltekintve, teljesen elfogadható, Somogyi kitűnő, Polgár pedig vilárossan megfelelő, sőt Margitai is megjárta. Hogy nem magyarnak született, s a magyar nép lelket, modort a színpadrol sajátította el, eröl o nem lehet, jó szereplésű, becsületes ambuccija elismerést érdemel. Igazi kifogásunk Timar ellen van, a ki egy, a darabba belerángalt papot alakít. Vegyihalgattuk a szöveget, s láttuk, hogy egyáltalán semmi ok nincsen arra, miért Timar egy komédiás röhejre indító figurát mutasson be. Ugy látszik, hogy ő a társaság alapulajdosásának akart kifejezést adni s a hallgatóság jelentés részének, a zsidóságnak kívánt kedvező jemi. Jó! tegye! mi nem akadályozhatjuk meg. De azt jó lesz megjegyezni, hogy a fehérvári színháznak talán a keresztény nézőközönség penzere is szüksége lehet meg s ha a reménet a társaság zsidó szellem alapján óhajítja kivívni, a puská hatrafelé is elállhat. Egyébként a közönség telt házat csinált s jól mulatott. A Csöppesség kasszadarab lesz.

E. hó 22-én a *Korneliki harangok* került színpadra. Ez az *orokszép* zenéji, bajos mesejü operett, melyet az ugynevezett modern irányu zatu tucat dalművek felbuzgó soka-sága sem volt képes évek hosszú sorozatán át a feledékenység homályába raklatozni. Azon kevesek közé tartozik, melyeket érdemes megnézni, nem egyszer, hanem akárhányszor ha színrhozzák.

Ez az előadás csaknem üres ház előtt pergett le. „Sokigényü” közönségünk távolítottotta magát a színházról. Az igaz, hogy a siker mértéke a közönségesen alul van s egy-két szereplő kivételével ilyekezték is az üres háznak „megfelelni”. Szerpolettet Margó Zelma játszott. Hangja üdén, kellemesen csengett. Játéka mint mindig, ugy most is kifogástalan, bizarr. Ennivalóan kedves különösen a második felvonásban s gyermekked pajzanságával valósággal lelke volt az előadásnak. Méltó partnere volt Németh (Grenachieu) erőteljes baritonjával. Kár, hogy fukarkodik a megismétléssel. A publikum hamar megunja majd a tapsot. Melléjük sorakozik Bátoosi Endre (Gáspár apó), ki a határossan felépített „téboly-jelenet”-ével kiváló tragikai vénát árult el. Hajós Elza még nem alkalmas Germain szerepének a betöltésére. Hangja lágyan szomog ugyan, de felette gyenge, még ha tud sem akar nagyobb emóciót belevegyíteni. Halász Ede (Henri márkü) a színpadra termelt alak, de a hangja fátyolozott, a felsőbb regiszterekben pedig szinte „hallhatatlan”. Ez jórészt a zenekar tulbuzgóságának is köszönhető, mely a dinamikai jelek benemartásával a pianónak jelzett énekszámokat elnyomja. Az énekar összhangja is kifogás alá esik. Igen jól esett azonban a szemnek a jelmezok sokfélesége, tarkabarka vegyülete.

Árverési hirdetemny.

Alulírott bíróságü végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti keresk. s váltó kir. törvénytöröknek 1904. évi 28222 és 30183/1905. számü végzése követekezében volt Gíng Károly bpesti ügyvéd által képviselt dr. Hattyuily Dezsóné székesfehervári lakos javára özv. Kollár Jánosné, Kollár Kálmán Dunapenteleli lakosok ellen 1400 kor. s jár. erejéig 1904. évi április hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefogalt és 1880 koronára becsült követekező ingóságok, u. m.: szababeli burtok s egyéb tárgyak nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a dunaadonyi kir. járásbíróság 1904. évi V. 7617 számü végzése folytán 1400 kor. tókekötvetelés, ennek 1903. évi szept. hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, 3% váltódíj és eddig összesen 141 kor. 95 fillérben bírölág már megállapított költségek erejéig Dunapentele községben a felek lakásán leendő megtartására 1905. évi november hó 28-ik napjának délelötti 10 órája határdölül kütözelik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárossan alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Dunaadony, 1905. november 12.

Kozma Ernő,
kir. bír. végrehajtó.

*****

Frank Balázs

kutmester, (I. Öreg utca 5 sz.)

Elfogad kutfurást, ásást, szivattyujavitást, vízvezeték- és fürdőberendezéseket. Minden e szakmába vágó munkákat gyorsfuro eszközökkel, jutányosan és pontosan vegez.

*****